

УДК 75.041.5

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-1-18>**Жао Ї,***orcid.org/0000-0002-8555-877X*

аспірант кафедри теорії та історії мистецтва

Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури

(Київ, Україна) *yi.rao@naoma.edu.ua*

РОЛЬ УКРАЇНСЬКОГО ЖИВОПИСЦЯ МИХАЙЛА ГУЙДИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ КНР КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ

Мистецтво України здавна займає власне впливове місце у духовній культурі світової спільноти, розширюючи і збагачуючи глобальний художній діалог. Український живопис – це надважлива складова духовної спадщини, що пережила різні періоди власного розвитку, від іконопису до новітніх експериментів та творчих пошуків. У статті з'ясовано вплив сучасного українського живописця Михайла Гуйди на процес поступу художньої освіти КНР кінця ХХ – початку ХХІ століть, зокрема, на характер та образотворчу виразність китайського живопису зазначеного періоду. Досліджено образно-стилістичні педагогічні методи Михайла Гуйди у навчанні китайських студентів та формуванні естетично нового живопису сучасних китайських митців. Доведено у даному контексті взаємовплив і взаємозбагачення двох образотворчих культур: Китаю та України, окреслено тенденції їх подальшого духовно-інтелектуального зближення. За допомогою загальнонаукових методів дослідження (хронологічний, історико-компаративний, біографічний, культурно-історичний, образно-стилістичний, семантичний аналіз, а також іконографічний та іконологічний методи) з'ясовано, що духовне надбання Михайла Гуйди, поетична мова його образотворчих робіт позиціонується фундаментом у формуванні авторського підходу виховання сучасної генерації китайських митців, створенню нової концепції та педагогічної методології художньої освіти Китаю кінця ХХ – початку ХХІ століть. Підсумовано, що творчість Михайла Гуйди, його світоглядна філософія, синтезує в собі витоки західноєвропейського, українського та китайського мистецтв, образно та змістовно єднає сучасні та прадавні традиції, їх стилістику та прийоми, створюючи як індивідуально неповторну систему символів, так і авторську методику викладання. Доведено, що остання спирається на філософське осмислення історично-художньої спадщини двох країн – України та Китаю. Теоретико-мистецтвознавчий та візуальний підхід в інтерпретації творів Михайла Гуйди та його учнів дозволив встановити вагомий вплив творчості та педагогічної діяльності українського митця на розвиток китайської образотворчої освіти.

Ключові слова: живопис, педагогічна діяльність, мистецтво, художня освіта, творча спадщина.

Rao Yi,*orcid.org/0000-0002-8555-877X*

Postgraduate Student at the Department of Theory and History of Arts

National Academy of Fine Arts and Architecture

(Kyiv, Ukraine) *yi.rao@naoma.edu.ua*

THE ROLE OF UKRAINIAN PICTURIST MYKHAILO HUYDA IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF ART EDUCATION IN CHINA IN THE END OF THE XX – BEGINNING OF THE XXI CENTURIES

The art of Ukraine has long held its own influential place in the spiritual culture of the international community, expanding and enriching the global artistic dialogue. Ukrainian painting is a crucial component of the spiritual heritage that has gone through different periods of its own development, from icon painting to the latest experiments and creative searches. The article reveals the influence of the contemporary Ukrainian painter Mykhailo Huyda on the development of art education in China in the late twentieth and early twenty-first centuries, in particular, on the nature and expressiveness of Chinese painting of this period. The article investigates the figurative and stylistic pedagogical methods of Mykhailo Huyda in teaching Chinese students and forming aesthetically new painting by contemporary Chinese artists. In this context, the author proves the mutual influence and mutual enrichment of the two fine arts cultures: China and Ukraine, and the tendencies of their further spiritual and intellectual convergence are outlined. Using general scientific research methods (chronological, historical and comparative, biographical, cultural and historical, figurative and stylistic, semantic analysis, as well as iconographic and iconological methods), it is found that the spiritual heritage of Mykhailo Huida, the poetic language of his artworks, is positioned as the foundation for the formation of the author's approach to the education of the modern generation of Chinese artists, the creation of a new concept and pedagogical methodology of art education in China in the late twentieth and early twenty-first centuries. It is concluded that the work of Mykhailo Huyda, his worldview philosophy, synthesises the origins of Western European, Ukrainian and Chinese arts, figuratively and meaningfully combines modern and ancient

traditions, their stylistics and techniques, creating both an individually unique system of symbols and the author's teaching methodology. It is proved that the latter is based on the philosophical understanding of the historical and artistic heritage of two countries – Ukraine and China. The theoretical, art historical and visual approach to the interpretation of the works of Mykhailo Huyda and his students allowed to establish the significant influence of the Ukrainian artist's creativity and pedagogical activity on the development of Chinese fine arts education.

Key words: *painting, teaching, art, art education, creative heritage.*

Постановка проблеми. У кінці ХХ століття, а саме у 80-их – на початку 90-их, в українській культурі відбулося ґрунтовне оновлення, яке синергізувало у собі нові якості, що згодом спричинили докорінне переосмислення українського образотворчого мистецтва. Політико-соціальна трансформація кінця 1980-х років спонукала до розпаду Радянського Союзу, що в подальшому призвело до створення незалежної України. У цей час спостерігався бурхливий розквіт живопису та нової генерації художників, які цілеспрямовано та впевнено ввели українське мистецтво до світового контексту. Вони експериментували з формами і кольорами, створюючи нові тенденції та ідеї. Саме у цей час легалізуються процеси полістилізму мистецтва, багатоаспектні напрямки культури, які увібрали в собі як вітчизняну, так і зарубіжну художню практику. Ці історичні та мистецькі процеси стали підґрунтям національної ментальності в контексті європейської ідентичності України та відкрили нові можливості для модифікації українського живопису.

Спираючись на українську культурологічну концепцію та певні історичні події, можна спостерігати, як видатні українські митці, через інтерпретацію цих явищ у своїх практичних роботах, передають власний досвід, розкривають нові способи пізнання існуючих реалій, творять нові культурні та естетичні смисли, відображаючи свої духовні цінності у творах. Ці культуротворчі процеси в українському живописі доцільно розглядати крізь призму творчості Михайла Гуйди. Саме народні витоки та національна самоідентичність стали його творчим орієнтиром, авторським уособленням митця.

Передусім, щоб зрозуміти педагогічний шлях Михайла Гуйди, необхідно ретельно проаналізувати його творчий шлях, філософію його мистецької стилістики саме в контексті розвитку українського та китайського мистецтв ХХ – ХХІ століть, адже саме ці два невичерпані джерела формують світоглядні засади митця, його самотбно творчість та сучасні методи виховання нової, самостійної формації митців. Окреслений контекстуальний погляд на творчість М. Гуйди розкриває систему взаємодії західноєвропейського, українського та східного мистецтва, що обумовлює

багатовекторне сприйняття діяльності майстра, як художньої так і педагогічної.

Аналіз досліджень. В останні роки актуалізуються дослідження проблематики культуротворчих процесів в контексті теоретико-мистецтвознавчого та візуального підходу в інтерпретацій творів сучасних митців. Особливий інтерес науковців в окресленому контексті викликає творчість Михайла Гуйди. До різних аспектів окресленої проблеми звертаються низка дослідників, серед яких – О. Авраменко, Р. Михайлова, О. Ковальчук, D. Min, О. Тарасенко, А. Тарасенко.

Творча діяльність М. Гуйди та його учнів, як детермінанти україно-китайського мистецького діалогу, стала предметом досліджень L. Rybalko, Y. Li, D. Ovsiuk, B. Zhao, S. Sun, M. Sullivan, О. Федорук, P. Gryglewski, Y. Ivashko, D. Chernyshev, P. Chang, A. Dmytrenko, L. Horodniuk. Ученими вивчається вплив культурних відмінностей на міжкультурну комунікацію в контексті українсько-китайського мистецького діалогу, аналізується феномен мистецтва як послання, реалізоване за допомогою різних засобів художньої виразності.

Мета статті – проаналізувати роль українського живописця Михайла Гуйди в контексті розвитку художньої освіти КНР кінця ХХ – початку ХХІ ст., а також взаємовпливів і взаємозбагачення художньої освіти України і Китаю.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна діяльність Михайла Гуйди розпочалася одразу після закінчення Київського художнього інституту, у 1982 р. Працюючи пліч-о-пліч зі своїм вчителем Віктором Васильовичем Шаталінім, М. Гуйда, перейняв у нього багатий педагогічний досвід, а згодом пішов далі, збагативши його власними викладацькими методиками та концепціями (Національна академія мистецтв України, 2024).

Відображаючи у своїх роботах історичні події України, її фольклорні мотиви, міфи та легенди, майстер створював переконливі художні образи, кожен із яких є символом єднання глибокого психологічного аналізу та поетично-художнього світосприйняття. У таких роботах, як «Зустріч І. Мазепи с Карлом XII», «Гайдамаки», «Чумацький шлях», «Весна», «Український пейзаж», «У степах під Херсоном» (1972), «Тиша» (1983), «Поминання» (1989), «Великдень» (1990),

«Кубанське весілля» (2001) можна переконатись у його особливій, індивідуальній манері створення живописних образів, в прагненні досягти виразності форми, розкриття емоційного стану героїв полотна, їх психологізму та співзвучності природи й людини (Авраменко, 2005).

Драматизм полотен М. Гуйди, їх художня мова має міфо-поетичні українські джерела, котрі знайшли відбиток в філософії світорозуміння митця. Водночас, треба додати, що важливу роль у формуванні творчого кредо художника відіграла східна культура, а саме культура Китаю. Так, у одному із інтерв'ю М. Гуйда зізнався: «Мене ще зі студентських років дуже цікавив Схід. Захоплювався китайською філософією, зокрема вченням Конфуція, вивчав літературу, мистецтво, міфологію стародавнього Китаю» (Кулеба-Барінова, 2015).

Історична трансформація китайської культури ХХ – початку ХХІ століття також є безумовним відзеркаленням соціокультурної динаміки, і китайський живопис це наочно демонструє. Мистецтво сучасного Китаю є невід'ємною частиною політики реформ та видозмін китайського суспільства, що, беззаперечно, впливало і на очікування самих глядачів від майстрів живопису. Однак для того, щоб зрозуміти сучасне китайське мистецтво, його мову та культуротворчі складові слід розуміти витоки традиційного китайського живопису (Михайлова, 2017).

Образотворче мистецтво Китаю має прадавнє коріння та міцні непорушні традиції. Однією із фундаментальних властивостей китайського мистецтва є прадавня китайська філософія Дао, яка спирається на «порядок в хаосі речей» та традиційний китайський живопис се-і («живопис ідеї») і гун-би. В основі останніх лежить порожнеча і простір, тиша і простота, а, згідно з китайською філософією, саме з тиші народжується життя. Негласний закон творчості китайських митців – це, безперечно, філософське ставлення до життя, де вони не зображують навколишню реальність, а відкривають глядачеві дух та суть природи речей. Власне, це спостереження за часом, захоплення навколишнім світом, виявлення гармонії у ньому (Gryglewski та ін., 2020).

Визначальним прагненням китайського митця є відтворення саме неявного предмету та незаповненого простору, який, власне, і заповнює сам обсерватор, згідно зі своїм уявленням будови світу та відчуттям прекрасного. Китайський художник зображує навколишню дійсність у вигляді безмежного, сповненого душевного піднесення багатогранного світу. За китайською філософією, її світоглядом живопис слід сприймати не очима, а розуміти серцем його неосяжну сутність.

Не варто забувати, що світові властиві зміни і сучасне мистецтво Китаю не обмежується тільки старовинними моделями. Вже більше, ніж понад ста років як китайці вивчають та опановують західну художню систему, де, спираючись на свої традиції, символізм та духовний сенс, розвивають свій характерний стиль олійного живопису. Слід додати, що художня культура КНР кінця ХХ – початку ХХІ ст. відображає зовсім новий шлях, свій власний варіант образотворчого мистецтва, який потребує більш ретельного вивчення, де уможлиблюється поновлення стародавньої культури та її своєрідний зв'язок з сучасними формами, принципами і прийомами, що поєднує в собі обидві системи світосприйняття (Horodniuk, 2023). Звісно, що без впливів західноєвропейського та українського мистецтв, вигляд китайського мистецтва був би зовсім іншим. На думку Сунь Сяофей: «Культура нації завжди може зробити свій внесок у світ, при цьому маючи дві умови; по-перше, цей внесок заснований на притаманних цій культурі особливостях. По-друге, вона може поглинати культуру інших націй як живлення» (Сунь, 2017: 126).

Із мистецтвом Китаю М. Гуйда наочно познайомився у 1996-1997 рр., коли брав участь у творчій експедиції до міста Харбін. Згодом він разом з колегою, художником Анатолієм Гайдамакою, створив розпис купольної зали урочистих подій торгівельної корпорації «Сюань Юань». Із того часу китайське мистецтво стане невід'ємною частиною творчого життя майстра, його фундаментальною філософією світосприйняття. Відзеркалення китайського світогляду можна бачити в таких роботах майстра, як «Старе селище. Китай» (2002), «Ворота справедливості» (2002), «На півдні Китаю» (2002), де митець підкреслює одухотворене зображення природи, надихаючись її первозданністю та умиротворенням, раціональним втручанням людини. Також, у цих творах можна помітити звернення митця до різноманітних художніх прийомів китайських майстрів (Rybalko, Li, Ovsyuk & Zhao, 2023).

У 1999 р. М. Гуйда був запрошений на викладацьку роботу до педагогічного університету в м. Тінь Хуа. Згодом, у якості викладача живопису, митець продовжив педагогічну діяльність в Університеті науки та технології Академії мистецтв Ханчжоу. Плідна та багаторічна робота у КНР, яку М. Гуйда проводить в галузі образотворчого мистецтва та художньої освіти, наклала відбиток не тільки на його творчий почерк, але й на погляд щодо методики виховання нової генерації митців та образотворчого виховання в цілому. Безумовно,

Гуйда не тільки збагачує свій власний досвід викладача, який він набув в НАМУ, але й надає цьому досвіду нових значень. Відмінність педагогічної методики М. Гуйди полягає в особливості подання художнього твору, акцентуванні на емоційному віддзеркаленні дійсності на полотні, у відображенні ідеї через внутрішню квінтесенцію, сутність того чи іншого об'єкту і будованні художнього образу, спираючись на міцний фундамент академічної підготовки (Ковальчук, 2016).

Живопис, як образотворчий предмет, передусім, має головне завдання, яке передбачає логічно-структурований підхід до законів композиції, єднаючи в собі прийоми геометричної будови, лінійної та повітряної перспективи, світлотіньове моделювання. З їх допомогою художник може максимально реалістично передати оточуючу дійсність. За М. Гуйдою, живопис має, перш за все, «надзавдання» – творчу площину, яка втілюється в авторській концепції, символах, культурологічних кодах та метафорах, які ототожнюють світогляд митця, його власне світосприйняття. М. Гуйда не тільки допомагає студентам вдосконалити свою майстерність та розкрити природні задатки, але й через комунікацію відкриває їм власну систему життєвих цілей та духовних цінностей.

Саме таке творчо-педагогічне спілкування є одним із головних векторів викладацької методології М. Гуйди. Варто зазначити, що таке міжособистісне спілкування базується не тільки на спільній художньо-практичній діяльності, взаємодії та допомогі – це єднання творчих особистостей на духовному рівні. Значення такого художнього спілкування не варто применшувати, адже саме воно є невід'ємною складовою творчо-педагогічного методу М. Гуйди. Такі засоби мають вплив на самоорганізацію учнів, їх поведінку, стимулюючи студентів до творчості і пізнання нового. «Учіться так, ніби ви постійно відчуваєте нестачу своїх знань, і так, ніби ви постійно боїтеся розгубити свої знання» – цей вислів Конфуція яскраво характеризує педагогічний стиль та мистецький почерк М. Гуйди. Професор щиро ділиться зі студентами своїм багаторічним творчим досвідом, скеровуючи їх на пошуки власного стилю та самотної мови митця, зумовлює інтерес до міркування та творчого аналізу явищ чи подій, підтримує студента на шляху до самовдосконалення та пошуків нових образотворчих рішень. Сам митець так пише про свою майстерню: «...це ніби живе середовище, сповнене творчої енергії молодих талановитих художників, мудрістю та професійним досвідом вчителів, здобутками великих майстрів. Там живе мистецтво» (Авраменко, 2006).

Говорячи про своїх китайських учнів, Михайло Гуйда в інтерв'ю Наталії Сухоліт (2020) відмітив: «...дивовижна властивість китайських студентів – вони схоплюють все на льоту, чітко та жадібно стежать за кожним твоїм словом чи жестом».

Стилістичний та образно-семантичний аналіз творів студентів М. Гуйди дозволяє виявити беззаперечний вплив майстра на творчість його учнів, і як наслідок – на нову генерацію китайських митців. Китайське мистецтво суголосне внутрішнім відчуттям та філософії майстра. Водночас, воно зрозуміле і ментально близьке його китайським учням, які прагнуть опанувати реалістичну школу живопису та відкрити світу сучасну китайську ідентичність. Це гармонійне поєднання двох різних та, між тим, дуже близьких за цілями та сутністю культур – китайської та української (Головка, 2016).

Мистецтвознавці О. Тарасенко і А. Тарасенко (2021) чітко визначили в своїй праці «Світобудова Михайла Гуйди» певні архетипи творчості українського художника. Це своєрідні символи культури, що асоціюють певний тематичний матеріал функціонування людських цінностей, які проходять через увесь масив історії, з найдавніших часів і до сучасності. Наприклад, «тин» – символ розділу внутрішнього світу людини і Всесвіту, «колодязь» як ототожнення з водою – символ життя, «дерево» – як родовід у нескінченному циклі життя. Ці архетипи також притаманні і китайській культурі та живопису, що можна спостерігати в традиційних роботах китайських митців Ся Гуй чи Ма Юань. Разом із тим, розглядаючи сучасний олійний живопис Китаю, не можна не помітити і трансформацію цих традиційних архетипів.

Педагогічна практика майстра в образотворчій освіті Китаю дала поштовх розвитку китайського сучасного живопису, що вивело традиційне мистецтво Китаю на новий рівень. Поширення елементів українського та західного живопису за допомогою авторської методики викладання не тільки збагатило китайський живопис новою філософією світосприйняття, але й дало поштовх розвитку академічного малюнку, який, за Гуйдою, є обов'язковим. Залучаючи свій власний досвід і досвід світової художньої практики, М. Гуйда вніс великий вклад у розвиток художньої освіти Китаю. Сьогодні український митець є почесним професором кількох китайських університетів, періодично він також керує різноманітними проектами, пленерами чи майстер-класами. З 2017 року в різних куточках Китаю, двічі на рік працює Гуйда арт-центр «Академія», де проходять навчання зрілі художники з числа викладачів шкіл, студій та університетів. Це, безумовно, позитивно позна-

чилося на подальшому розвитку образотворчого мистецтва Китаю, збагатило викладацьку діяльність новими методиками виховання сучасних митців (Федорук, 2016).

Дивлячись на роботи китайських майстрів – учнів Гуйди, можна наочно пересвідчитись, як вони усвідомлюють та «проживають» світовідчуття Гуйди у своїй творчості. Аналізуючи роботу «Червоний осінній вітер» (іл.1) молодого талановитого художника Дун Цуаня, можна бачити ідентичність з роботою майстра «Золоте зерно» (іл.2). Схожість помітна не тільки в композиційній будові. Перш за все, вона розкривається у ритмі та колориті картини, використанні подібних мовно-метафоричних кодів та архетипів.

Власне, як і в роботі «Далекій верблюжий дзвін» (іл.3), де спостерігаємо притаманний М. Гуйді композиційний мінімалізм, а також використання «гуйдівських» мовно-семантичних знаків, зокрема, тин, що розділяє композицію навпіл – це як поділ на минуле і сьогодення. Стримані, але контрастні кольори, які ніби створюють діалог минулого і сучасності, дають простір для мрій і роздумів. Земля під босими ногами дівчини ототожнює символ життя та родючості. Все це цілковито стилістичні прийоми видатного вчителя, які, як синонімічне віддзеркалення, знайшли свій відбиток у картині учня Гуйди (Min, 2020).

Споглядаючи на жіночі портрети китайських учнів М. Гуйди, також можна спостерігати певну рефлексію в їх роботах щодо творчості видатного українського майстра, яка розкривається у поезії жіночого образу через мовно-стилістичні та композиційні прийоми. Звісно, що, молоді митці, студенти шукають свій напрямок і своє власне бачення краси, але за цими пошуками особистого можемо спостерігати і продовження виразності і метафоричних прийомів та засобів, а також стриману колористичну гаму Михайла Гуйди. В картині «Цвіте бузок» (іл.4) Дун Цуаня можна побачити образну мову «цвітіння», де автор розкриває образ молодої дівчини як образ Весни, образ мінливості та швидкоплинності життя (Sullivan, 2023).

Творчість М. Гуйди в портретному жанрі надихнула і іншу талановиту художницю Дун Минь у її роботі «Жіночий портрет» (іл.5). Жінка-модель – молода жінка, яка сидить в плетеному кріслі – вишукана та елегантна, а шовкова хустка в руках уособлює китайську естетику. Думки її поринули вдалину, ототожнюючи символічне світобачення майбутнього. Цей портрет представляє сучасну молоду китаянку, як прообраз новітньої жінки – вишуканої і загадкової. Іншою за колорис-

тикою є ще одна робота Дун Минь «Жіночий портрет» (іл.6), де молода жінка вбрана в традиційний китайський одяг, що прописаний об'ємними, інтенсивними мазками і підкреслює національну жіночу красу. Обличчя цієї жінки зосереджене та спокійне, воно контрастує з темним одягом і є світлом, яке випромінює ця жінка, що ще більше підкреслює її загадковість, природну жіночу привабливість та її чарівність, стан уявлень та переживань.

Ті ж самі прийоми можемо спостерігати у «Сутінках» (іл.7), у жіночому образі «Рожева спокуса» (іл.8) художника Сунь Цифена і в «Жіночому портреті» (іл.9) у Цайсяня, які розкривають ще одну сторону жіночності – ніжність і спокусливість, передаючи це через контрастні сполучення легкої рожевої сукні та блузи, а також чорного волосся. Або як в роботі Дун Минь «Жіноча мрія частина 1» (іл.10) та «Жіноча мрія частина 3» (іл.11) тендітність жінки, її замріяність ніби порівнюється з хмарами. Всі ці роботи репрезентують жіночу чарівність, чуттєвість та романтичність та дають глядачеві простір для власних роздумів та спостережень.

Вплив творчості М. Гуйди, як за вибором тематики, так і за способом виконання, стилем та візуальною мовою можна спостерігати і в дитячому портреті, як, наприклад в роботах У. Цайсяня «Дитяча невинність» (1) (іл.12) «Дитяча невинність» (2) (іл.13). Вони несуть в собі загальний колорит та основні типові риси, притаманні майстру, а перша за композицією подібна до роботи М. Гуйди «Портрет доньки художника» (іл.14).

М. Гуйда – один з небагатьох сучасних художників, який працює в різних живописних галузях і відомий не тільки як портретист чи автор жанрової картини, предметом його творчості стає батальний жанр та історична тематика. І учні Гуйди теж випробують себе в цих напрямках. Зокрема, Дун Цюань – роботою «Мулан вступає в армію» (іл.15), яка теж відносить нас до полотен майстра «Гейша и самурай» (1998)» (іл.16). Тут автор картини більше зосередився на естетиці подачі самого сюжету, на романтизації образу Мулан, сильної, відважної та прекрасної. Промені сонця, що прорізаються крізь хмари, ніби кажуть глядачеві, що після кожної темної ночі настає світанок. Три постаті на передньому плані, а саме – старого чоловіка, маленької дівчинки та образ самої Мулан, дуже символічні – це минуле, сьогодення та майбутнє Китаю. Ліричне відображення сюжету і художній спосіб, який обрав для себе Дун Цюань, говорить нам про професіоналізм молодого художника, про його творчий

потенціал, але зовсім неважко помітити в його образотворчій манері особливість почерку його вчителя – Михайла Гуйди.

Характерний вплив М. Гуйди можемо спостерігати і в пейзажах його учнів- Дун Цуань «Після тайфуна» (іл.17), «Зимовий сад» (іл.18), Дун Мінь «Кримське узбережжя» (іл.19), У Цяйсяня «Ранкове світло» (іл.20), «Свіже» (іл.21), «Зима в Україні» (іл.22). У всіх цих роботах за простотою форми можемо розгледіти безмежну глибину і велич Абсолюту, ту саму тишу, з якої народжується Життя. Це скоріше символи, ніж психологізми, це способи пошуку і створення нових стосунків між сучасними художниками і тими викликами, які ставить їм світ, що так швидкоплинно змінюється.

Розглянуті приклади досить яскраво ілюструють близькі за стилістикою, за образністю і взаємодією з глядачем підходи сучасного китайського живопису та підводять нас до головного взірця – видатного вчителя та майстра Михайла Гуйди. Твори учнів, які сповнені китайською культурною особливістю, її змістовно-сміслових форм та власної образної стилістики ніби розмовляють з глядачем мовою вчителя. Вони утворюють діалог із з його плідною творчістю і є красномовним і узагальненим відбитком творчості М. Гуйди на сучасне мистецтво Китаю.

Висновки. У статті проаналізовано творчий здобуток українського живописця та педагога Михайла Гуйди, його унікальний педагогічний досвід в Чейдзянському університеті науки та технології (Китай, м. Тінхуа) та університету природничих наук та технологій (Китай, м. Ханчжоу), який став синтезом західно-європейської, української та китайської стилістики.

Дослідження творчості китайських митців – учнів М. Гуйди виявило формування нових образно-стилістичних рис в китайському живопису ХХ – початку ХХІ ст., які є відзеркаленням творчої манери видатного українського майстра, його різноманітних мовних та метафоричних прийомів, філософсько-естетичної концепції. Досліджуючи роботи учнів, безперечно, переконаємося у дієвості педагогічної методики викладання образотворчих дисциплін Михайла Гуйди, його новітніх форм і засобів, що істотно вплинули на розвиток художньої освіти Китаю кінця ХХ – початку ХХІ ст. Підсумовуючи зазначене вище, можна стверджувати, що відчутним є вагомий вплив педагогічної та творчої діяльності М. Гуйди на інноваційне поєднання української та китайської національної живописної стилістики, їх взаємозбагачення та перетворення у новітньо-змістовні форми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Михайло Євгенович Гуйда. Академік НАМ України. *Національна академія мистецтв України*. URL: <https://academyart.org.ua/academicians/huida-mykhailo>
2. Авраменко О.О. *Михайло Гуйда: монографія*. Київ-Ханчжоу, 2005. 196 с.
3. Кулеба-Барінова В. В єдиному просторі. Михайло Гуйда й учні. *Віче*. 2015. № 1. С. 72–73.
4. Михайлова Р. Образотворче мистецтво в україно-китайській культурній дипломатії. *Культурна дипломатія: стратегія, моделі, напрями. Культурологічний альманах*. 2017. Вип. 5. С. 156–163.
5. Gryglewski P., Ivashko Y., Chernyshev D., Chang P., Dmytrenko A. Art as a message realized through various means of artists expression. *Art Inquiry*. 2020. №22. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=966115>
6. Horodniuk L. S. Modern Ukrainian-Chinese dialogue: the influence of cultural differences on intercultural communication. «中国式现代化与中华传统艺术的当代传承», 2023. 年11月20日中国蚌埠576-581页 URL: <https://dSPACE.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19341>
7. Сунь С. *Майстер століття Ли Фенмянь*. Пекін, Реліквії культури, 2017. 202 с. [孙晓飞, 百年巨匠林风眠 CenturyMasters,北京, 文物出版社, 2017 共202页(第126页)].
8. Rybalko L., Li Y., Ovsiuk D., Zhao B. *Heritage of European science: Creative self realization of art teacher: chinese experience of art and pedagogical education: monograph*. Karlsruhe: ScientificWorld-NetAkhatAV, 2023. Book 17. Part 1. 127 p. URL: <https://dSPACE.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11331>
9. Ковальчук О. *Дипломні роботи студентів навчально-творчої майстерні живопису НАОМА під керівництвом М. Гуйди другої половини ХХ – початку ХХІ століття*. Мистецтвознавство України. Київ, 2016. С. 21–25.
10. Авраменко О. Михайло Гуйда (до 50-річчя від дня народження). *Мистецькі обрії 2005–2006*. 2006. Вип. 8–9. С. 96–100.
11. Сухоліт Н. Михаил Гуйда: «В Китае колоссальные тенденции развития». *Facenews*. 2020. 17 черв. URL: <https://www.facenews.ua/columns/2020/333602/>
12. Головка Т. Як Михайло Гуйда відкривав китайцям Україну. *День*. 2016. №41. URL: <https://day.kyiv.ua/article/kultura/yak-mykhaylo-huyda-vidkryvav-kytaysyam-ukrayinu>
13. Тарасенко О. А., Тарасенко А. А. Universe by Mykhailo Guyda. *Art and Design*. 2021. №2. С. 152–163. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2021.2.14>
14. Федорук О. К. *В єдиному просторі*. Альбом. НАОМА, Інститут сучасного мистецтва. Київ, 2016. 132 с.
15. Min D. Виставкова діяльність Михайла Гуйди в Китаї. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. №4. С. 33-39. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=990113>
16. Sullivan M. *Art and artists of twentieth-century China*. Univ of California Press, 2023. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=G0_hEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR10&dq=art+education+in+China+&ots=FrDG1MhD2h&sig=oREo1fDOirQuMLXbq9-liDc7PU8&redir_esc=y#v=onepage&q=art%20education%20in%20China&f=false

REFERENCES

1. Mykhailo Yevhenovych Huida. Akademik NAM Ukrainy. [Mikhail Evgenievich Guida. Academician of the National Academy of Arts of Ukraine]. *Natsionalna akademiia mystetstv Ukrainy – National Academy of Arts of Ukraine*. URL: <https://academyart.org.ua/academicians/huida-mykhailo> [in Ukrainian]
2. Avramenko O.O. (2005) Mykhailo Huida: monohrafiia. [Mykhailo Huyda: a monograph]. Kyiv-Khanchzhou. 196 [in Ukrainian]
3. Kuleba-Barynova V. (2015) V yedynomu prostori. Mykhailo Huida y uchni. [In a single space. Mykhailo Huyda and his students]. *Viche – Viche*, 1. 72–73. [in Ukrainian]
4. Mykhailova R. (2017) Obrazotvorche mystetstvo v ukraino-kytaiskii kulturnii dyplomatii. Kulturna dyplomatiia: stratehiia, modeli, napriamy. [Arts in Ukrainian-Chinese Cultural Diplomacy. Cultural diplomacy: strategy, models, directions]. *Kulturolohichniy almanakh – Culturological almanac*, 5. 156–163. [in Ukrainian]
5. Gryglewski P., Ivashko Y., Chernyshev D., Chang P., Dmytrenko A. (2020) Art as a message realized through various means of artists expression. *Art Inquiry*, 22. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=966115>
6. Horodniuk L. S. (2023) Modern Ukrainian-Chinese dialogue: the influence of cultural differences on intercultural communication. «中国式现代化与中华传统艺术的当代传承». 年11月20日中国蚌埠576-581页 URL: <https://dSPACE.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/19341>
7. Sun S. (2017) *Maister stolittia Ly Fenmian*. [The master of the century Li Fengmian]. Pekin, Relikvii kultury. 202 [孙晓飞, 百年巨匠林风眠 CenturyMasters, 北京, 文物出版社, 2017 共 202 页 (第 126 页)]. [in Ukrainian]
8. Rybalko L., Li Y., Ovsiuk D., Zhao B. (2023) *Heritage of European science: Creative self realization of art teacher: chinese experience of art and pedagogical education: monograph*. Karlsruhe: ScientificWorld-NetAkhatAV. 17 (1), 127 p. URL: <https://dSPACE.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11331>
9. Kovalchuk O. (2016) Dyploinni roboty studentiv navchalno-tvorchoi maisterni zhyvopysu NAOMA pid kerivnytstvom M. Huidy druhoi polovyny KhKh – pochatku XXI stolittia. [Diploma works of students of the educational and creative studio of painting of the National Academy of Arts of Ukraine under the direction of M. Huyda in the second half of the twentieth and early twenty-first centuries]. *Mystetstvoznavstvo Ukrainy – Art History of Ukraine*. Kyiv. 21–25. [in Ukrainian].
10. Avramenko O. (2006) Mykhailo Huida (do 50-richchia vid dnia narodzhennia). [Mykhailo Huyda (to the 50th anniversary of his birth)]. *Mystetskiy obrii 2005–2006 – Artistic horizons 2005-2006*, 8–9. 96–100. [in Ukrainian].
11. Sukholit N. (2020) Mykhayl Huida: «V Kytae kolossalnye tendentsyy razvityia». [Mikhail Guida: «China has huge development trends»]. *Facenews – Facenews*, 17 June. URL: <https://www.facenews.ua/columns/2020/333602/> [in Russian]
12. Holovko T. (2016) Yak Mykhailo Huida vidkryvav kytaitsiam Ukrainu. [How Mykhailo Huyda opened Ukraine to the Chinese]. *Den – Day*, 41. URL: <https://day.kyiv.ua/article/kultura/yak-mykhaylo-huyda-vidkryvav-kytaytsyam-ukrayinu> [in Ukrainian]
13. Tarasenko O. A., Tarasenko A. A. (2021) Universe by Mykhailo Guyda. *Art and Design*, 2. 152–163. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2021.2.14>
14. Fedoruk O. K. (2016) V yedynomu prostori. Albom. [In a single space. Album.]. *NAOMA, Instytut suchasnoho mystetstva – NAOMA, Institute of Contemporary Art*. Kyiv. 132 p.
15. Min D. (2020) Vystavkova dialnist Mykhaila Huidy v Kytai. [Mykhailo Huyda's exhibition activity in China.]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Culture and Arts Management*, 4. 33-39. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=990113>
16. Sullivan M. (2023) *Art and artists of twentieth-century China*. Univ of California Press. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=G0_hEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR10&dq=art+education+in+China+&ots=FrDG1MhD2h&sig=oREo1fDOirQuMLXbq9-liDc7PU8&redir_esc=y#v=onepage&q=art%20education%20in%20China&f=false

ПЕРЕЛІК ІЛЮСТРАЦІЙ

1. Дун Цуань «Червоний осінній вітер»
2. М. Гуйда «Золоте зерно»
3. Дун Цуань «Далекій верблюжий дзвін»
4. Дун Цуань «Цвіте бузок»
5. Дун Минь «Жіночий портрет»
6. Дун Минь «Жіночий портрет»
7. М. Гуйда «Сутінки»
8. Сунь Цифен «Рожева спокуса»
9. Сунь Цифен «Жіночий портрет»
10. Дун Минь «Жіноча мрія частина 1»
11. Дун Минь «Жіноча мрія частина 3»
12. У Цайсянь «Дитяча невинність»(1)
13. У Цайсянь «Дитяча невинність»(2)
14. М. Гуйда «Портрет доньки художника»
15. Дун Цюань «Мулан вступає в армію»
17. М. Гуйда «Гейша и самурай»
18. Дун Цуань «Після тайфуну»
19. Дун Цуань «Зимовий сад»
20. Дун Минь «Кримське узбережжя»
21. У Цайсянь «Ранкове світло»
22. У Цайсянь «Свіже»,
23. У Цайсянь «Зима в Україні»